

Szerkesztési iroda:
Nagybecskerek,
Zápolya-utca 1-ső szám,
hová a lap szellemi részét illető
minden közlemény intézendő.
Kiadóhivatal:
Pleitiz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Zápolya-utca 1.
hová a hirdetések, az előfizeté-
sek és a lap szétküldésére vo-
natkozó felszólalások intézendők.
Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Égész évre ———— 24 kor
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy hóra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el
Azonkívül az összes hirdetői
irodáknban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével
mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1905.

XXXIV. évfolyam. 97. szám.

Péntek, április 28.

A magas politika.

Nagybecskerek, április 28.

Mint a szu a legerősebb fát, a rozsdá a legkeményebb acélt gyorsabb, vagy lassubb hatással, de teljes bizonyossággal elemészti, ugy teszi tönkre a politika az ország legjobb erőt, utóbb talán magát az országot is. Nem új fölfödözés ez, nem is üres hangu nagymondás, hanem nagy idők tanulsága, tapasztalati tényeken alapuló igazság.

A politika hazánk ezeréves életének olyan erős jellege, a melyet bátran mondhatu k fajlagos magyar típusnak, mert alig tapasztalható más államok életében, hogy a magas politika oly nyomasztó súlyal fojtana el minden más mozgást és életet, mint hazánkban. Mintha a nemzet gazdasági és szociális jólétének nagy problémái már mind megoldást nyertek volna, kulturánk mintha már tetőfokát érte volna el, szóval mintha a magyarságnak korszakos föladatai mind beteljesedtek volna, olyan viharos, mivel se törődő szilaj szenvedélyességgel üzi az egész ország apraja, nagyja, fiatala véne, okos és okatlan, tudós és tudálekos polgára a magas politikát, holott elég volna, ha csak akkor politizálnánk, a mikor képviselőket kell küldenünk a törvényhozásba s azontul biznók a magas politikát képviselőinkre, bizalmunk letéteményeseire, magunk pedig hasznos, produktív munkával igyekeznénk a saját javainkat előmozdítani.

Közéletünkre a politikai mozgás gyakorolja a legnagyobb hatást, már csak azért is, mert elvonja az élet más ágazataitól. Nem is lehet annak, aki az egységes magyar nemzeti állam eszményeiért nemcsak lelkesedni, buzogni, lángolni, el-

égni, de tenni is akar, más vágya, mint az, hogy egyszer már teljesedniék a nemzet méltányos kivánságai, jogos követelményei, hogy rendes és nyugodt kormányzás váltsa föl a békés jellegű, vagyis fegyver és vér nélküli forradalmat s végre valahára szűkebb mederben csergedezniék a magas politika és ne lenne minduntalan megáradó, romboló folyam. A problémák egész sokadalma lebeg a fejünk fölött. Anyagiakban, kulturában gyengék vagyunk. Nincs meg éppen az az erők, amely annak súlyt biztosíthatna s talán éppen ez okból tart a háborgás, mert hiányzik az egyensúly, mely a mozgást szabályozhatná. Gazdasági és szociális kulturánk mezeje föltöretlen ugar, melyet föl kellene szántani, bevetni alaposan megmunkálni, hogy a fárdság nyomán áldás fakadjon. A mi népünk élető eleme a magas politika. A napszamos azután a krajcáros ujságot olvassa s csak a politikai helyzet, a válság érdekli. Alulról föl szép hazánkban mindenki politizál s a politika megőrli az embereket.

Tekintsünk csak vissza az utóbbi évek politikai eseményeire. Hány országos nagyságot emészített föl a magas politika. Mennyivel hasznosabb lett volna e jeles tehetségű, kiváló képzettségű, nagy államférfiak tevékenysége, ha példás buzgalommal kifejtett munkásságukat gazdasági, ipari, kereskedelmi téren érvényesítették volna. S mennyivel boldogabb lehetne az ország, ha maga a nép is kevesebbet politizálna s a saját javára többet dolgoznék. A politika elén álló férfiak sorra buknak s a politizáló nép tönkre megy. Ugy látszik, mi magyarok közel jutottunk már a politizálás Csimborasszójának a csucsához. A helyzet magaslatára értünk. Ha szerencsésen elérjük célunkat s min-

den baj nélkül leereszkedhetünk a magasból, ha örökre nem is, bizonynyal hosszú időre lemondunk a magas politikai hegy-mászásról és dolgozunk, fáradsunk, lankadatlan vasszorgalommal munkálkodunk, hogy megvessük a magyar nemzet jövő boldogságának új alapját, melyre nem a politikai furfang építi fölött gyermekek mulattatására szolgáló kártyavárait, hanem az egységes nemzeti erő a magyar állam hatalmas, megrendíthetetlen és bevehetetlen sziklavarárt.

A szeszadó felemelése. Az osztrák kormány a szeszadót hektoliterenként husz koronával felemelni szándékozik. Minthogy ez az adóemelés a kiegyezés értelmében csak a magyar kormánnyal egyetértve és együttesen vihető keresztül, az osztrák kormány természetesen érintkezésbe lépett ez iránt a magyar kormánnyal, a szükséges tárgyalás azonban a magyarországi politikai válság miatt nem volt megindítható. Az osztrák kormány, minthogy a nagyobb adó jövedelmére sürgősen szüksége van, azt hitte, hogy az új adó már 1905 évi szeptember elsején életbeléphet. Ez azonban nem valószínű, mert a kiegyezés, melynek keretében kell adófelemelést aktiválni, szeptember 1-ig aligha emelkedik törvényerőre. Az adóemelés ennél fogva valószínűleg 1906. évi szeptember elsején fog életbelépni. A bécsi rum- és tea-importőrök közösen a bécsi szeszgyárosok testületével petíciót intéztek az osztrák pénzügyminiszterhez, melyben többi között a következőket kérik: Az osztrák pénzügyminiszterium kövessen el mindent, hogy a tervezte adófelemelés Magyarországgal paritásosan vitessék kekeresztül. Ha ez nem volna lehetséges, akkor az osztrák pénzügyminiszterium a Magyarországra szállított szeszért térítse meg az osztrák szeszgyárosoknak az adófelemelés teljes összegét. Az osztrák kormány eszközölje ki a magyar kormánnyal, hogy a szesz átutalási forgalmát teljesen szüntesse meg, akkor a Magyarországra szállított szeszszitalok pénzügyi elbánását, a vasuti és hajóhatárállomásokon az ottani pénzügyőrök végezzék. Adómentes szesznek külföldre való szállítása azáltal emeltessék, hogy az adót visszatérítik, amikor az áru a magyar és osztrák vámterületre kimegy.

A „TORONTÁL” tárcája.

Az élet és a hazafiság könyve.

A Nagy Képes Világtörténet a XII-ik hatalmas kötettel be van fejezve. 500 iven van itt elmondva az emberiség és hazánk fejlődésének története.

Az ilyen nagy munkák a mi elnyűtt idegeinket egy-egy percre visszadöbentik. Csak egy percig tart, de már ennek a percnél sincs igaza. Pusztán időtöltő olvasmányokkal szemben lehet értelme annak, hogy a rövidséget keressük: a mi munkás életünkben a szórakozásra és gyönyörűségre való órák rövidke és érthetők, ha olyan olvasmányokat keresünk, a melyekkel fél óra alatt készen vagyunk s egy kis könnyű impresszióval, mely nem zavarja meg mindennapi életünk berendezését, újra munkához látunk. A komoly dolgokat azonban illik komolyan vennünk. Thierry végtelen számu kötetekben írta meg Napoleon történetét, számot adott annak ugyszólván minden napjáról és senkinek sem jutott eszébe sokallani. Gobineau csak egy pár jelenetet akart felkiszelni a renaissance történetéből s munkája 2 kötetre nyult és ki érné be ezzel a 2 kötettel, a ki a renaissance iránt érdeklődik? Melléje sorozzuk hamarosan Burckhardt-t és Symonds-t is.

Tanulni csak komolyan és bőven lehet, a

skizzeknek, az olyan essayeknek, a melyek csak egy-egy szóval érintenek egy-egy adatot vagy eszmét, csak a nagyon beavatottak szemében lehet értékük. Az összefoglaló nagy munkák valóban a tanulásra valók. Nemesak azt mondják el, a mi az írónak érdekesebb tetszett, nem szemelgetnek a tárgyban, hanem adják az egészet, ha rövidesen is, de házag nélkül és az írói szeszélynek beavatkozása híján. Az ilyen munkákban százával zsugorodnak más munkák, mint a szellemek a Salamon király palackjában. Az ilyen munkák olyan értékek, akár az igazság és olyan érdekesekek, mint egy regény, sőt még érdekesebbek, mint a hogy maga az élet érdekesebb.

A mint a Világtörténet 12 nagy kötetén végig tekintünk, az emberiség egész története elevenedik meg előttünk. A pyramisok király-sírjaiban szunnyadó mumiák mintha megrezdül- nének s feltámadnának, hogy elmondják életük és koruk történetét. A szakkarai és egyéb föliratos kövek runóit kihüvelykezve olvassuk végig, a lelkünk előtt kiépünek a csonka oszlopok, királynők és hősök szerelmeskedését látjuk ott, a hol ma a sárga fővényen a felláh fiu fut éjszaka kedveséhez. A pyramisoknak, a melyeknek csak kapuit és körvonalaikat ismertük belelátunk a történetébe, megtudjuk, kik építették, hogyan, hány millió embernek a verejtékéből és hogy ezek a milliók mit kaptak napszámul. Szóval,

Egyiptomot jobban megérjük ebből a létből, mint a kik ott jártak, mert mindent, a minék multja volt, a multja magyaráz meg. S ha ezt a multat ismerjük, vagy vagyunk a jelenetel, mint az olyan ismerősükkkel, a kinek az apját ismer- tük: őt magát is egyszerre ismerjük és régi jó barátunknak nézzük.

A világtörténelmi hegemonia az ó-korban keletről indult nyugat felé. Egyptom és Phoenicia felől szállt a műveltség és a hatalom Hellászba. Most ennek az életnek egész gazdaságát, egész rendszerét, világfelfogását s a mi a legmaradandóbb s talán legtöbbet ér, egész szabad nagy művészetét megérjük, a szabad életnek a művészettel való rokonságát átlátjuk, kivesszük, hogy istápolta a vallás a művészeteket, szóval csak végig kell lépoznünk egy komoly kötetet s im ezek a frázisok tartalmat, jelentőséget nyernek és kezdjük megérteni a maga egész voltában a görög világot.

És Róma, a világ nagy metropolisza, amelynek kincsét annyi évszázad sem bírta mind kifürkészni, amely 3 világhatalmat fogadott falai közé, a caesárok uralmát, a tiara fényét a renaissance művészetét. Amelyből az életetek szét- ágaztak az egész világra s idig a mi Aquincum- munkig és Erdélyig, a mi Dacziánkig lüktetett el az ereken a római élet, amely a vaskapunál is emlékül hagyta Traján utját és tábláját. Ott van a St. Stefano Rotondo templom, amelyet a mi első

Sirolin

A legkiválóbb tanárok és orvosok-
tól mint hathatós szer:

tüdőbetegségeknel, légzőszervek
hurutos bajainál, ugymint idült bronchitis, szamarhurut
és különösen lábbadozóknál influenza után ajánlatik. — Emeli az étvágyat
és a testsúlyt, eltávolítja a köhögest

és a köpetet és megszünteti az éjjeli izzadást. — Kellemes szaga és jó íze miatt a gyermekek is szeretik. A gyógyszerárakban
üvegenként 4 — koronáért kapható. — Figyeljünk, hogy minden üveg alantl oéggel legyen ellátva:

F. Hoffmann-La Roche & Co. vegyészeti gyár Bazel (Svájc).

HIREK.

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délben gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

- Április 29. Járási gyógyszerész-gyűlés délelőtt 10 órakor a Rózsaszállóban.
Május 6. A jótékony nőegylet közgyűlése d. u. 4 órakor a kisdudóv helyiségében.
„ 7. Izr. nőegylet közgyűlése d. u. 4 órakor a hitközségi irodában.
„ 8. Torontálvármegye közg. biz. ülése a vármegye-házán d. e. fél 10 órakor
„ 14. A torontáli jegyző-egylet közgyűlése délután 4 órakor, — választmányi ülés d. e. 10 órakor a Rózsaszállóban.
„ 15. Tavasz közgyűlés.

— **Személyi hír.** Jankó Ágoston alispán ma visszaérkezett Nagybeacserekre.

— **Bérmálás Torontálban.** A pünkösdi bérmálás, mint Temesvárról jelentik, a jövő héten veszi kezdetét a billédi esperesi kerületben. A bérmálás szentségét Németh József fősz. püspök fogja osztogatni Láng Aladár püspöki szertartó kíséretében. A bérmálás sorrendje a következő: Billéden május 7-én, Sándorházán május 8-án, Varjason május 9-én, Perjámoson május 10-én, Lovrinon május 11-én, Kis-Öszön május 12-én, Bogároson május 13-án, Kis-Jécsán május 14-én és Gyertyámoson május 15-én.

— **Elhunyt plébános.** Mint részvétellel vesszük a hirt, Wuj Ignac nyug. bogárosi plébános, pápai káplán tegnap Budapesten 78 éves korában elhunyt. A megboldogult sok éven át működött a csanádi egyházmegyében. Segédlelkész volt Nagybeacsereken, Écskán és Temesvárott, majd hat éven át püspöki szertáros és levéltáros. A megyés püspök szentszéki tlnökké és esperessé, a pápa pedig udvari káplánná nevezte ki; 1863-ban került Bogárosra plébánosnak, ahol harminc évig működött. Tizenkét év előtt vonult nyugulomba és azóta Budapesten lakott.

— **Pénzügyi kivégzés.** A m. kir. pénzügyminiszter ifj. Sárffy Sándor nagybeacsereki lakost ideiglenes minőségű díjtalan pénzügyi számgyakornokká nevezte ki a nagybeacsereki pénzügyigazgatóság mellé rendelt számvevőséghez.

— **Eljegyzés.** Schaeffer Béla, az Országos Központi Hitelszövetkezet osztályfőnöke eljegyezte Haller Ilonkát, Rupchich György udvari tanácsos gyámleányát, néhai Haller J. módosi kir. közjegyző leányát Budapesten.

— **A temesvári várerődítmény megvétele.** Mint Temesvárról jelentik, a város közgyűlése tegnap elfogadta a várerődítmény-területek meg-

vétele ügyében a katonai kincstárral kötendő szerződés tervezetét, melynek értelmében majdnem másfél millió négyzetméteres terület kerül a város birtokába öt évi időn belül és pedig kerek két millió koronáért. Ezzel befejeződik a hetvenes években megkezdett városfejlesztő mozgalom, mely alkalmából elhatározta a közgyűlés, hogy ő felségét, a ki 1892-ban szüntette meg a vár erősség jelleget, a kormány útján hódolatleljes hálafelelőben üdvözöljék.

— **A mezei egerek pusztítása.** A földművelési miniszter rendeletet bocsátott ki a törvényhatóságokhoz, a mezei egerek pusztítása dolgában. A rendelet, amelyet az alispán most megküldött a közigazgatási hatóságoknak, a következő:

„A mezei pockok (egerek) szakközveim jelentése szerint az ország területén sehol sem maradtak ugyan meg a múlt éviől oly nagy számban, hogy nyári nagyobb fellépésük várható volna, mégis kívánatos, hogy a mezei egerek nagymérvű elszaporodása folytán keletkező veszedelem már most csirájában elfojtassék, annyival is inkább, mert most tekintettel a kártevők csekélyebb számára, az irtás sokkal könnyebben és kevesebb költséggel eszközölhető s így az őszi elszaporodás is könnyebben megakadályozható. Felhívom ennélfogva a címet, hogy a 22890/904 számú rendelettel már megküldött irási utmutatás tartalmát a gazdaközönség minél szélesebb rétegeiben terjessze, egyezzersmind az érdekelt gazdaközönséget arra is figyelmeztesse, hogy legelőszerebb volna most ott, hol a föld most ugys felszántatik, a szántásnál a pockokat gondosan irtani; a fel nem szántható területeken pedig (lucornásban, löherésben, legelőn, reten, házak körül, fel nem törhető partokon, mesgyéken) hohbenhalmi fogókat alkalmazni. Figyelmeztetendők egyezzersmind az érdekelt, hogy amennyiben a védekezést mérgek alkalmazásával kívánják keresztülvinni, ezen eljárásoknál a m. kir. belügyminiszter ur 104455/98. szám alatt kiadott körrendeletének határozmányaihoz szigorúan alkalmazkodnia kell.

— **A postaküldemények biztonsága.** Az utóbbi időben sürűn előfordult postarablás, postahivatalokba történt betörés fokozottabb óvatosságra int a postai személyzetet. Hieronymi Károly kereskedelmiügyi miniszter ez okból most rendeletet bocsátott ki, a melyben körülményes utasítást ad arra, hogy a postahivatalok mily intézkedéseket tegyenek a postaküldemények biztonságára érdekében. A hivatali helyiség lehetőleg közből, vagy égeitől téglaépült házban, lehetőleg a postamester családjá hálósobájának közelében legyen, vagy legalább is villamos vészjelző kösse össze a lakással. Az ablakokat, ajtókat vastablakkal lehesse elzárni, a vaspénztárt a földhöz, illetve padlóhoz kell erősíteni. Egy régebbi rendelet hatályon kívül helyezésével kötelezi a postamestereket, hogy a 800 koronán kisebb javadalmazásuk is szerezenek be betörésmentes vaspénztárt. Küldőcsofűl, szolgálul csak megbízható embereket szabad alkalmazni és azok védelmére, szükség esetén, ki kell kérni a csend-

őrség vagy rendőrség segítségét. A pályaudvarokon, a hol főleg vonatőrldások vannak, postaküldeményeket csak nappali járatokkal szabad a hivataloknak továbbítani.

— **Agyonlőtt rabló.** Orlovati levelezőnk írja a következőket: Orlovát környékén az utóbbi időben veszedelmes rablóbanda garázdálkodott s alig mult el nap, hogy a vakmerő tolvajok valamely nagyobb lopást ne követtek volna el. A község végre is megunt a örökös tolvajlásokat, erélyes intézkedéseket tett, hogy a rablókat ártalmatlanná tegye. A községi örök több ízben rá is lestek a tolvajokra, azonban nem sikerült a nyomukra jutni, míg nem az éjjel rajtuk ütöttek, éppen akkor, mikor egy lopott sertéssel igyekeztek elmenekülni. A községi örök utána vetették magukat s mivel a banda nem állott meg, utánuk löttek. A lövésekre az egyik menekülő a golyótól találva el is esett s ezt a golyó úgy találta, hogy rövid idő múlva meghalt. A többi három rablónak azonban sikerült elmenekülnie. Az elesett holttestét az örök a község házára vitték, a hol kiderült, hogy Neda Ádámnak hívják, aki alig két nap előtt szabadult csak ki a pancsovai börtönből, ahol különféle lopások miatt 8 hónapig ült. Az esetet azonnal bejelentették az illetékes hatóságoknak, mely a további vizsgálatot folytatja.

— **A temesvári építőmunkások sztrájkja.** A temesvári építőmunkások sztrájkja most abba a stádiumba került, hogy a mesterek és vállalkozók beszüntették minden további tárgyalást. A munkabér javításában tudvalevőleg immár tavaly történt méltányos egyezkedés és ennek dacára a segédnek ez év elején újabb fölvetelésekkel léptek elő. A mesterek most radikálisan óhajtanak végezni, amidőn a további tárgyalást beszüntették. Egyben felkérték a főkapitányi hivatalt, hogy az izgatottakat szemmel tartsa, az idegen munkásokat eltiltsa a város területéről kiiltassa.

— **A karánsebesi rablóvilkosság.** Annak a borzalmas rablóvilkosságának az ügyében, melynek áldozata lett Karánsebesen az öreg Baron Ábrahám és családja, a nyomozás erélyesen folyik, de mind e mai napig majdnem eredménytelenül. Hogy a fia és Belkotta József voltának a gyilkosok, erre a hírre az adhatta az a pöt, hogy a rendőrség ezeket megfigyelés alá helyezte. Egy ember van, akire a nyomozás látszólag terhelő adatokat derített ki, de biztos nyomnak az sem tekinthető. A rendőrkapitányság 500 korona jutalomdíjt tűzött ki annak, aki nyomra vezet, egyben a föltéden titoktartásról biztosítja. Ezt azért kell itt különösen hangsúlyozni, mert Karánsebes vidékén a viszonyok olyanok, hogy a rossz emberek egymástól való féltelmükben nem árulják el egymást.

királyunk építettet, ott van Péter templomában a kőlap, ameyen a német-római császárokat koronázták, ott vannak a Rafael freskói, Michel Angelo szobrai és a Sixtina, ott a San Pietro kupolája, ott alszik a Pantheon fülkéjében az új olasz királyság megalapítója Viktor Emánuel. S az egymásra nőtt s egymásra épült 3 korszaknak emléke fölött isteni felségében ragyog a kék olasz ég, mely teleszórja arannyal a Caracalla thermáit és a Vatikán loggiát és ott van a kép a Vatikánban, midőn a mennyei seregek megállítják a szent város ellen indult Attilát, a népvándorláskori Isten ostarát. És vele immár ott vagyunk a népvándorlásban, ameyről nem beszélnek többé antik szobrok és épületek maradványai, csak sarkantuk és szablya-darabok, ameyekkel tele van a mi hazánk is, mert hiszen ez volt a népvándorlás országutja. Aztán megint kinőt egy fényes és ragyogó világ ebből az ujaszántott földből, a lovagkor a maga erényes vallásosságával, nőtiszteletével, ragyogó lovagtornáival, egyházi ünnepeivel, szerelmi kalandjaival. Ennek az emléke is odatapad templomok, várak, kőfalak freskóikhoz. Ott van a fény és pompakedvelés a művészi izléssel a szépséges szép asszonyok rokolyáin, főkötőin, lovagok cifra vértjein, jámbor hegedősök dalában. És aztán O aszországban újra felragyog a művészet és tudomány, mintha az elföldelt, főbenötte romok támadtak volna új életre, ameyt nemcsak mi, távol idők és földek gyermekei látunk olyan csodálatosan és ragyogónak, hanem ameyről maga egy olasz is, Alfieri, aki ezek között a csodák közt élt, azt mondta: „Az emberi növény egyszer nőt nagyra, akkor is Olaszországban, akkor is a XV. században“.

És aztán átevezet a világtörténet az új korba. Látjuk az amerikaiakat a maguk munkáival, felfedezőivel. Kereskedelmi társaságok támadnak, megjelenik a reformáció s Wartburg ódon vára lesz az északi gondolkodás központjává. Nagy szellemek ontják a kincseiket: Shakspeare,

Cervantes s az ő korukban is teljes pompájában él a Dante fantáziaja és ragyogó nyelve. Aztán sok-sok állomás után egy új világ, egy új társadalom kezd kialakulni, megmozdul a föld, az utcaövek barrikádokká tornyosulnak és romba dől minden, a régi rend, az ezüstesatos lakkcipőkre és harisnyás bokákra keserves napok virradnak, a vékony udvari kardok összetörnek a fehér parókákat megrázza a csöcselék keze — és itt a francia forradalom. Minden nemzetben felebred a nemzeti egység utáni vágy, diadalmas kadseregek járják be az országokat, egyik országban győz az eszme, Garibaldi nevét egész Európában ismeri a nótá, más országokban szomorú tragédiává lesz az ideflokért való harc, mint minálunk; és az emberiség közös munkájába mind sürűbben és hangosabban szólnak bele a távoli, eddig szinte elérhetetlen országok, India, a mely egész erejét és gazdagságát adja Angliának, Kína, Japán, a mely most a világ legborzasztóbb háboruját vívja.

Ime, nem tudunk szabadulni az egymásra halmozódó frázisoktól, pedig ezer eszme közül egynek alig jutott egy-egy szó és még csak korok szerinti nagy stációkban sem tudjuk felsorolni azt a nagy utat, a melyet az emberiség fejlődése megtett és a melynek pontos és hü elbeszélését adja a Nagy Képes Világtörténet. Ime most már ennyi odavetett szó után, a melyek mind nagy dolgokat és korszakokat jelentenek, tisztában lehetünk azzal, mekkora a tárgya a világtörténetnek és látjuk, hogy a 12 kötet nem sok, hanem kevés és bizony nem lehet benne szószaporítás.

Mégis ez a világtörténet ma az egyedüli, a mely a XX. század elejéig követi az eseményeket. Ha világnyelven írták volna, már rég fordítanak is, pusztán ezért, az egész nagy munkát. Ennek a főérdeme a vállalat szerkesztőjét, Marczali Henriket illeti, a ki az utolsó 6 kötetet egymaga írta, még pedig oly gondal, hogy nem csak

monografiákat használt bővében, hanem szóbeli adatokat, levéltári kutatásokat is.

A vállalat legnagyobb érdeme azonban, hogy nemzeti szempontú és ez az, hogy ez a munka olvasója bele hazánk történetét az európai történelmébe és ezen a réven a világ történetébe. Ez adja meg ennek a nagy munkának azt, a mit a kis és mellözött nemzetek folyton-folyvást keresnek, a hazafias jelleget. A magyar ember egész életén át azt hallja, hogy hazánk a középkoron át a kereszténység védőbástyája volt. A civilizáció védelme desőség ugyan, de ez nem volt önkéntes áldozat. Sajat magunkat védjük, mint a helyünkön akármely más nemzet tette volna. De a magyarság úgy olvadt bele az itt talált európai kultúrába, hogy annak eleven integráns része lett, eleven husa, a min átfutottak az egész testnek erei, a min átültették a vér.

Ez a világtörténelem az első, amely nagy eseményeinket az európai történelemhez fűzi, megmutatja az európai és a magyar történet kölcsönhatását. Ezzel először hazafias szolgálatot tesz, amennyiben a mi történetünket magyarítja, ha látjuk, milyen hatást vettünk és milyen sulya volt a mi törekvéseinknek az európai események között; továbbá megnyitja szemünket a jövő iránt, politikai terveinket, fejlődésünk útját logikusabban láttatja át velünk! másodsor pedig a külföldi tudósoknak egy olyan munkát nyújt, ameyben a nyugateurópai történelemhez higgadtan és logikusan hozzá van fűzve a magyar nemzet élete és története. Ezentul nem fogunk a nagy történeti munkákban pusztán megemléssel, mint az eseménye rövid példatára szerepelni.

A munka kiállítására csak azt jegyezzük meg, hogy minden tekintetben méltó a munka tudományos értékéhez; gyönyörű illusztrációi, művészi színes mellékletei, térképei meg növelik a szöveg használhatóságát és tanulságait.

— **Elfogott betörők.** A temesvári rendőrségnek sikerült kézrekeríteni két hírhedt betörőt, akik fényes nappal, a déli órákban, több temesvári üzletet kifosztottak. Amikor az üzlettulajdonosok ebédelni voltak, a vakmerő betörők alkulcsesal behatoltak az üzletbe. A főtettes Ranicsanyu Juon macédóniai illetőségű román csavargó, társa pedig Akim Trifu, aki az utcán örködött, amíg társa a betörést végezte. A rendőrség három civilbe öltözött rendőrrel napok óta megfigyelte őket, amíg tegnap aztán végre kézrekerültek. A betörőknél 500 korona pénzt találtak. A kihallgatás után átkísérték őket a kir. ügyészséghez.

— **Vesztett kutya.** Muzslya község határában tegnapelőtt este egy veszettnek látszó kutya megmárt egy az országuton haladó embert, a kinek a nevét azonban mindeddig még nem sikerült megtudni. A rendőrkapitányság ennek következtében most újból figyelmezteti az ebtulajdonosokat, hogy kutyáikat vagy megkötve tartsák, vagy pedig szájkosárral lássák el, mert különben az ez ellen vétők 200 koronáig terjedhető pénzbírsággal sújthatnak.

Színház és Irodalom.

* **Polgárak Nagykikindán.** Mint Nagykikindáról írják, Polgár Károly színtársulata husvét vasárnapján kezdte meg ottani, körülbelül egy hónapra tervezett előadásai sorozatát és eddig minden este teljesen megtelt ház előtt játszott. Az eddigi előadások a legelőnyösebb oldaláról mutatták be ugy a társulat egészét, mint az egyes erőket, de különösen a rendet tartó rendezői kezét. Helyes összejáték, disztíngvált modor az egyes szereplők játékában, jó zenekari dirigálás jellemzik az eddigi estéket s így a közönség élénk pártolással honorálja a társulatot.

* **„Érdekes Könyvtár“** áprilisi füzete a következő tartalommal jelent meg: Gozdsu Elek: Sámson madara. (Elbeszélés.) Nagy András: Történet. Bárányfelhők. (Költemények.) Gr. Zay Miklós: A sas. (Elbeszélés.) Cesare Lombroso: A szellemi elbágyadás. Bersezio: Pötös atyfiak. (Elbeszélés.) Ismeretterjesztő rész: Az élet meghosszabbítása. A háborúk költségei. Az ember-évek. Egy királyné toalett-titkai. — „Rejtvényvilág“ allandó ingyenmelléklet, melynek minden megfektője, kivétel nélkül, könyvjutalmat nyer. „Érdekes Könyvtár“ előfizetési ára egész évre 2 kor. Ezen összeg beiktudása ellenében a kiadóhivatal egyszerre megküldi az eddigi összes füzeteiket, ugyszintén ingyen, külön kedvezményképp Szabó Endre: „Kardos menyecske“ c. diszkidásu, illusztrált regényét, melynek bolti ára különben 2 korona. (A könyv portójára 20 fillér portó melléklendő.) „Érdekes Könyvtár“ kiadóhivatala Budapesten, V., Kálmán-utca 2. sz. alatt van, mutatványfüzetet, előfizetési gyűjtőívét bárkinek ingyen és bérmentve küld.

TÁVIRATOK.

A helyzet.

A katonai kérdés kikapcsolása.

Budapest, április 28. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A politikai köröket most élénken foglalkoztatja a katonai kérdések kikapcsolása, amelyet Eötvös Károly vetett föl legutóbbi nyilatkozatában. Erre vonatkozólag szabadelvűpárti körökből a következőket jelentik:

Tudjuk, hogy a válság megoldásának legnagyobb nehézségei a katonai kérdésben rejlenek. Ez az a pont, ahol meg kell találni az áthidalás módját. Ha pedig Eötvös felveti a katonai kérdés kikapcsolásának eszméjét, úgy helyes gyakorlati érzékkel találja meg a kivezető utat. Tudjuk, az idea nem most merül fel. Egy ízben képezte már kompromisszum-törekvések kiindulását. Akkor az áthidalás nem sikerült. Am ebből nem következik, hogy ebből a kiindulópontból ma célhoz eljutni ne lehetne. A legelső feladat ma az, hogy a megoldási törekvések számai ismét felvételnek. Mert ha eddigelé a huza-vona a helyzetet nem is élesítette ki továbbat, ebből nem következik, hogy ez ezután is így lesz. Ennek megátlása pedig minden hazafinak kell, hogy szívén feküdjék.

A képviselőház ülése.

Budapest, április 28. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A képviselőház ülésére vonatkozólag a végleges megállapodás az,

hogy a Ház május 3-án ülést tart s rendes parlamenti munkássághoz fog.

József Ágost főherceg ezredes.

Budapest, április 28. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A király József Ágost főherceget ezredessé, egyúttal a 15-dik dragonyos-ezred parancsnokává nevezte ki.

Károly főherceg szerepe.

Budapest, április 28. (A „Torontál“ eredeti táv.) Bécsből jelentik: Ő felsége tegnap az általános kihallgatások előtt, a bécsi Hofburgban külön kihallgatáson fogadta Károly Ferenc József főherceget. Az ifju főherceg, a ki tegnapelőtt este érkezett vissza több heti tartózkodás után Abbáziából Bécsbe, igen jó színben van. Új tisztí egyenruhájában jelent meg, a legutóbb k. pott aranygyapjas-renddel. Kiséretében volt nevelője, Wallis gróf al-ezredes. A főherceg, mint néhány év óta minden évben, ezúttal is hosszabb tartózkodásra Magyarországra fog menni május hónapjában. Valószínű, hogy ez alkalommal a főherceg hosszabb időt tölt Budapesten is. Eddig a főherceg, ha Budapesten tartózkodott, az udvari vár építése miatt nem lakhatott a várban hanem szállóban volt kénytelen lakást bérelni. Most azonban a főherceg számára az őt megillető lakosztályt rendeztékbe a királyi várban. Lehetséges, hogy a főherceg budapesti tartózkodása után alkalmas vadászterületen vadászatot is részt fog venni.

Galgóczy új állása.

Budapest, április 28. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: A király legközelebb Galgóczy tábornagyt az összes magyarországi közös hadseregbeli csapatok felügyelőjévé nevezi ki s mint ilyen Budapesten fog székelni. Ez a hír, bár valószínű, hogy csak egy újabb Galgóczy-féle kombináció, mégis nagy feltűnést kelt Budapesten.

A velencei találkozó.

Budapest, április 28. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Rómából táviratozzák: Lützow gróf quirináli osztrák-magyar nagykövet ma Velencébe utazott, ahova Avarna herceg bécsi olasz nagykövet is rövidesen megérkezik. Tittoni olasz külügyminiszter már Velencében van, miután ő képviselte a kormányt a velencei nemzetközi műkiállítás tegnapi megnyitását. Goluchovszki holnap délben érkezik Velencébe Gagern báró követségi tanácsos kíséretében és az Európa-szállóban vesz lakást. Ugyanaz nap délutánján történnek meg a két miniszter között a döntő tárgyalások. Este Papadopoli szenátornál, akinek felesége osztrák származású nő, nagy fogadás lesz. Április 30-án Goluchovszki elutazik Velencéből. A tárgyalások tartalma felől egyelőre csak annyit szivárgott ki, hogy konkrét tárgyu megbeszélések nem fognak ugyan történni, de azért a Balkán-kérdések egész komplexumát bizonyos mértékben mégis érinteni fogják. Az olasz sajtó által portált kérdések azonban, így a kelet-ázsiai béke közvetítése s az ausztriai olaszoknak az osztrák kormányval szemben való viszonyuk teljesen kimaradnak a tárgyalásokból.

Az angol király Párisban.

Budapest, április 28. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Londoni távirat szerint Edward angol király holnap érkezik Párisba.

Az orosz forrongás.

Budapest, április 28. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Londonba érkezett távirati hírek szerint Oroszországban tervszerűen szitják a mozgalmat a zsidók és az intelligencia ellen. A hatóságok türik az izgalmat, mely a reakcionárius elemek részéről

indul ki. Azt tervezik, hogy az alsóbb néposztályokat a középosztály ellen lázítják és a nép elégedetlenségét a zsidók ellen irányítják.

Carnegie a tanítóknak.

Budapest, április 28. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint New-Yorkból sürgönyzik, Carnegie, az ismert milliárdos tíz millió dollárt ajándékozott a tanárok és tanítók nyugdíjalapjának, miután az amerikai tanítók nyugdíjalapjai nagyon szegényesek.

Az orosz-japán háború.

Budapest, április 28. (A „Torontál“ ered. távirata.) A londoni Daily Telegraphnak jelentik Tokióból, hogy ott semmi bizonyosat nem tudnak a balti flotta hol-téről. Azt hiszik azonban, hogy a két orosz hajóraj tegnap vagy ma egyesült egymással.

Budapest, április 28. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A Havas-ügynökségnek jelentik Szaigonból: Az összes szállítógőzősők, valamint az Orel kórházhajó tegnap délelőtt elhagyták Kamran belső kikötőjét, a hol csak négy német hajó maradt. Az orosz hajóraj a kikötőn kívül nagy félkört képez, a mely a Varella-foktól a Kamran-félsziget északi csucsáig terjed. Szállítógőzősők minden irányban felderítő szolgálatot teljesítenek. Rosdesztvenszki ugylátszik Nebogatov hajóraját várja be.

Budapest, április 28. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Londonból sürgönyzik, ott az orosz-japán flotta összeütközését május felére várják.

Határidő-üzlet.

Budapest, április 28. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak kisebb-nagyobb mértékben emelkedtek. Déli zártaikor a következő árakat jegyezték:

Buza (májusra)	17.58
Buza (októberre)	16.38
Tengeri (májusra)	14.90
„ (júliusra)	14.46
Rozs (áprilisra)	13.76
Rozs (októberre)	13.36
Zab (októberre)	11.62

Közgazdaság.

Ingtalanok forgalma.

Nagybecskerek város területén 1905. évi április hó 14-től 1905. évi április hó 27-ig terjedő időszakban a következő ingatlanváltás történt:

Annau József és Éva tulajdonát képező 2759. öi. számú házat megvette Koch Antal és neje Borbála 2900 koronáért.

Berberszki Drága tulajdonát képező 1272. öi. számú házat és 8 hold földet megvették Berberszki Zsiva és társai 600 koronáért.

Mattanovich Janka tulajdonát képező 310. öi. sz. ház felét elajándékozta Mattanovich Györgynek.

Ifj. Bohn Péterné Weiterschan Erzsébet tulajdonát képező 12 hold 800 négyszögöl szántóföldet elajándékozta fia kk. Bohn Pálnak.

Szabó Zoltán tulajdonát képező 2207. számú házat megvette özv. Müller Mihályné Szabó Izabella 8000 koronáért.

Lazarov Stevan tulajdonát képező 2 hold 1449 négyszögöl szántót megvette kk. Lazarov Milica és Voja.

Piaci árak.

Hivatalosan feljegyeztettek a Nagybecskereken, 1905. évi április hó 28-án megtartott heti vásár alkalmával:

Buza 50 kilogramm	8.50 korona
kétszeres	7.20
rozs	6.—
árpa	7.—
zab	7.20
kukorica	7.20
„ uj	6.50
repce	11.—
széna I.	10.—
„ II.	5.—
szalma I.	4.—
„ II.	3.—
burgonya 1 kilogr.	0.12
marhahús I. 1 kilogr.	1.04
„ II.	0.96
borjú hús	1.20
disznó hús	1.20
juh hús	0.80
zsir	1.60

Dr. Brájjer Lajos távollétében a szerkesztésért felelős Somfai János.

163.348/1903. szám.

M. kir. államvasutak.

6. számhoz ex 1905.

421-2.1

Legolcsóbb utazás

Olaszországba és Dél-Franciaországba Budapest—Uj-Dombóvár—Fiumén át a Magyar-Horvát Tengeri Gőzhajózási-Társaság Fiume és Velence, illetve Ancona közt közlekedő gőzhajóin.

Hajójáratok menetrendje.

1904. május hó 1-től visszavonásig.

- 1. Indulás Fiuméből Velencébe minden kedden és szombaton este 8 óra 15 p.-kor, minden csütörtökön reggel 7 óra 30 perc.
2. Indulás Fiuméből Anconába minden szerdán reggel 7 óra 30 perckor és minden pénteken és hétfőn este 8 óra 15 perckor.
3. Indulás Velencéből Fiuméba minden hétfőn és szerdán este 7 óra 30 perckor és pénteken reggel 7 órakor.
4. Indulás Anconából Fiuméba minden csütörtökön reggel 7 órakor és minden kedden és szombaton este 8 óra 30 p.-kor.

Menettartam 10 óra.

Velencében érkezés és indulás a Szt.-Márk-téren.

Menetidjak

a hajó-átkelési illetékekkel együtt:

Table with columns: Honnan, Hová, Pénzérték, Gyorsvonat I. osztály, Gyorsvonat II. osztály, Személyvonat III. osztály. Rows include Budapest, Bécs, Berlin, Breslau, Hamburg destinations.

A gőzhajókon egy ágyért két korona utánfizetendő.

A hajó-átkelési díj magában Fiuméből—Velencébe vagy Anconába:

Diszterem hálólhelyel együtt 16 kor.
I. osztály 12
III. (fedélzet) 6

A gőzhajóknak a Budapest—Fiume közt közlekedő gyorsvonatokkal, valamint Velencébe és Anconába a Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Milano stb. felé induló, illetve onnan érkező olasz vonatokkal közvetlen csatlakozásban állanak. Fiuméba a vonatok a gőzhajók kikötőhelyéig közlekednek s onnan indulnak.

Fiuméből—Dalmáciába naponként indulnak gőzhajók, ezek közül hetenkint 4 gyorsjárat és pedig: Zarába, Spalato, Metkovicba, Raguzába és Cattaróba, melyek menetrendje az „Utmutató”-ban foglaltatik.

Menetjegyeket és csoportosítható körutazási jegyeket a fent megnevezett állomások, ugyszintén a magyar kir. államvasutak központi menetjegyirodái Budapesten és Bécsben, továbbá a Cook Tamás és fia cég utazási irodái Budapesten és Bécsben adnak ki, ahol a kívánt felvilágosítások is megadatnak.

Budapest, 1903. november hóban.

Az igazgatóság. (Utánnomás nem díjaztatik.)

Bérbe keresek kétszobás udvari lakást május 1-ére. Cím e lap kiadóhivatalában.

Hirdetmény.

Az országgyűlési képviselőválasztásra jogosított Nagybecskerek városi polgárok-nak az 1906. évre érvényvel bíró és városrészeként betürendben összeállított ideiglenes névjegyzéke elkészítettén, az, valamint a kihagyottak névjegyzéke az 1899. évi XV. t.-c. 146. és 151. §-ainak rendeleteihez képest a folyó évi május hó 5-től kezdve folyó évi május hó 25-éig a városbáz nagytermében mindennap dél-előtt 8—12 óráig közszemlére kitéve leend, ami oly megjegyzéssel tételik közhirre, hogy a kitézett helyen és időben azokat mindenki megtekintheti, az 1874 évi XXXIII. t.-c. 43. §-a értelmében a fent-említett napokon délutáni 2 órától 6 óráig pedig le is másolhatja s hogy az ideiglenes névjegyzék ellen intézendő felszólamlások az 1899. évi XV. t.-c. 151. §-ához képest a folyó évi május hó 5-től május 15-éig, a beérkezendő és ugyancsak a fenti határ-időben és helyen közszemlére kitéendő felszólamlásokra pedig a netán teendő észre-vételek a folyó évi május hó 16-ától május hó 25-éig a központi választmányhoz címezve a polgarmesteri hivatalnál nyuj-tandók be.

Kelt Nagybecskerek rendezett tanácsu város központi választmányának, 1905. évi április hó 19-én tartott üléséből.

Dr. Perisics Zoltán,

polgármester, mint a közp. választmány elnöke.

Mattanovich György,

városi í-ső jegyző, mint a közp. választmány jegyzője.

Torontálvármegye törökkanizsai járás főszolgabírája.

207/V. szám 1905.

420-3.1

Pályázati hirdetmény.

A csókai körjegyzőségnél elhalálozás folytán megüresedett és 800 korona fizetés, valamint 80 korona lakbérrel javadalmazott segédjegyzői állás betöltése céljából pályázatot hirdetek. Felhivom az ezen állást elnyerni kívánókat, miszerint szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket hozzám folyó évi május hó 20-ig benyujtsák.

Törökkanizsán, 1905. április hó 25-én

Micskey, főszolgabíró.

Mokrin község előljárósága.

3073. kig. szám 1905.

417-3.2

Pályázati hirdetmény.

Elölptetés folytán megüresedett: I. Kinevezés útján betöltendő, rendszeresített iktatói állás.

Az illető köteles az iktatót vezetni, mutatókönyvet készíteni, az irattárt kezelni és postát expedálni. Munkáskönyveket és személyleírásokat kiállítani. Évi fizetés 912 korona. Szakavatottság, jó írás, a magyar, német és szerb nyelv bírása igazolandó.

II. Egy rendszeresített díjnoki állás napi 2 korona utólagos részletekben járó fizetés mellett.

Jó írás és némi irodai gyakorlat igazolandó. Szerb nyelv bírása kívánatos.

Mokrin, (Torontál) 1905. évi április hó 25-én.

Elöljáróság.

Nagybecskereki szolgabíróság.

1181. szám. 1905.

416-3.2

Pályázat.

A Nagytorák községben lemondás által megüresedett segédjegyzői állásra pályázatot hirdetek s felhivom mindazokat, kik ez állást elnyerni óhajtják, hogy képetésüket, igazoló okmányokkal felszerelt kérvényeiket folyó évi május hó 10-ig hozzám annyival is inkább adják be, mert a később érkezteket figyelembe venni nem fogom.

Javadalmazás: 800 korona és anyakönyvvezető-helyettesé leendő kinevezetés esetén külön 40 korona tiszteletdíj.

Nagybecskerek, 1905. évi április 25.

Daniel Ferenc, főszolgabíró.

Használt és gyárilag javított cséplőgépek és lokomobilok minden nagyságban kaphatók: HEROLD FERENCNÉL Nagybecskerek, Temesvári-ut 1615. szám. 395-50.8

1593/1905.

418-3.2

Pályázati hirdetmény.

Pészak községében évi 600 korona fizetéssel és es leg 200 korona személyes pótlékkal rendszeresített községi írnik állásra pályázatot hirdetek.

Felhivom mindazokat, akik ezen állást elnyerni óhajtják, hogy felszerelt folyamodványaikat folyó évi május hó 15-éig adják be.

Perjámos, 1905. évi április hó 15-én.

Gyertyánffy s. k., főszolgabíró.

Egy külön álló udvari lakás (villany bevezetve) május hó elsejével kiadó.

Bővebbet e lap kiadóhivatalában vagy Arany János-utca 4. sz. a. (Amerika városrész).

1094. szám 1905.

419-2.1

Arlejtési hirdetmény.

Torontálvármegye törvényhatósági bizottságának 1789/16291—1904. kgy. sz. véghatározata folytán Homolic községben építendő új iskolaépületnek 30827 korona 05 fillérrel előirányzott összes munkálataira Homolicon 1905. évi május hó 15-én d. e. 10 órakor a községházában nyilvános szóbeli árlejtés tartatik.

Tervek, költségvetés és feltételek a jegyző irodájában megtekinthetők.

Kelt Homolicon, 1905. április hó 25.

A község előljárósága.

HIRDETÉSEK

gyárosoknak, kereskedőknek és iparosoknak, saját érdekük, hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék.

A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdet, az maga ellen vét!

Hirdetések felvételnek a „TORONTÁL” kiadóhivatalában.